

Informatieblad

Plaatsingscriteria Kleinschalige Voorziening vrijheidsbeneming justitiële jeugd

Versie juni 2020

Het huidige stelsel kent één type instelling voor alle justitiële jongeren. Meer variatie in zorgaanbod en beveiliging is nodig gelet op de groeiende diversiteit van de doelgroep en de verschillen in de verblijfsduur. Dit was ook de conclusie van de Verkenning Invulling Vrijheidsbeneming Justitiële Jeugd (VIV JJ) en de uitwerking daarvan in de vorm van proeftuinen en onderzoek¹. De Minister voor Rechtsbescherming heeft 28 juni 2019 het besluit “Meer maatwerk bij vrijheidsbeneming van justitiële jeugdigen” genomen². Hij geeft aan te investeren in een duurzaam stelsel van vrijheidsbeneming met meer kleinschalige voorzieningen, maatwerk door gerichte screening, en differentiatie in beveiligingsniveau en zorgintensiteit. Hiermee wordt toegewerkt naar een stelsel waarbij, na een gerichte screening op basis van risicotaxatie-instrumenten, jongeren in een Kleinschalige Voorziening (KV) dan wel een Forensisch Centrum Jeugd (FCJ) geplaatst kunnen worden. Ook wordt ingezet op het versterken van de synergie met jeugdhulp door de bewegingen naar kleinschaligheid van gesloten jeugdhulp en JJI's te combineren.

De Dienst justitiële Inrichtingen (DJI) heeft opdracht gekregen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid om twee nieuwe modaliteiten in te voeren, de KV en de FCJ. Dit gaat gefaseerd waarbij er in 2024 in Nederland vijf KV's en vijf locaties voor FCJ's zijn. Hierbij wordt ingezet op een aanpak die nog meer is toegespitst op wat de jongere echt nodig heeft (maatwerk) op het gebied van behandeling, beveiliging en nazorg. Dat is ook de opdracht voor het programma “Vrijheidsbeneming op Maat” (VOM) dat DJI in de zomer van 2019 startte. Het doel is te komen tot een succesvolle invoer van de stelselwijziging justitiële jeugd. Hiermee werken we aan recidivevermindering en een effectieve inzet van het jeugdstrafrecht.

Plaatsing in KV

Het verblijf in een kleinschalige voorziening geldt als vrijheidsbeneming, net zoals het verblijf in een JJI vrijheidsbeneming is. Het verblijf in de kleinschalige voorziening is daarnaast onderdeel van de tenuitvoerlegging van een vrijheidsbenemende straf of maatregel, de voorlopige hechtenis daaronder begrepen. Voor de tenuitvoerlegging is de Minister voor Rechtsbescherming verantwoordelijk. De plaatsing van jongeren geschiedt door de Minister voor

¹ Kamerstukken II 2015-2016, 24587, nr. 626

² Kamerstukken II 2018-2019, 28741 nr. 53

Rechtsbescherming, in de praktijk uitgevoerd door de selectiefunctionaris werkzaam bij de Divisie Individuele Zaken (DIZ) van DJI. Dit geldt ook voor de plaatsing in een kleinschalige voorziening als onderdeel van de tenuitvoerlegging. Plaatsing in een kleinschalige voorziening is daarmee geen alternatief voor vrijheidsbeneming. De rechter bepaalt of vrijheidsbeneming voor een jongere aan de orde is en kan over de plaats van tenuitvoerlegging ook advies uitbrengen. Op dit moment wordt er geschreven aan een nieuwe juridische basis voor plaatsingen in de KV. Voor de periode tot de ingang van de nieuwe wet wordt er gebruikgemaakt van artikel 48 Bij. plaatsingen.

DIZ besluit waar de tenuitvoerlegging wordt uitgevoerd. Uitgangspunt hierbij is dat DIZ het advies van de Rechter-Commissaris volgt, welke gebaseerd is op het advies van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) of Reclasseringsorganisatie (3RO). Deze adviseren over de verschillende (contra-)indicaties, deze worden opgenomen in het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ). DIZ toetst zowel op de geformuleerde indicatiecriteria als op de veiligheidsrisico's, en besluit tot plaatsing in een KV of JJI. De RvdK of 3RO neemt als onderdeel van de advisering contact op met de betreffende KV om de plaatsing te bespreken. De gemeente wordt geïnformeerd, in ieder geval middels een automatische melding via INJUS. Idealiter wordt de gemeente al in een vroeg stadium geïnformeerd door de casusregisseur.

Jongeren die via het adolescentenstrafrecht (leeftijd ten tijde van het delict tussen de 18 en 23 jaar) instromen kunnen net als jongeren onder de 18 jaar via een inverzekeringstelling of doorplaatsing vanuit de JJI in de KV geplaatst worden. Een doorplaatsing vanuit de JJI en plaatsing in het kader van voorlopige hechtenis na voorgeleiding bij de Rechter-Commissaris verloopt via dezelfde route als bij minderjarige jongeren, alleen schrijft de 3RO (niet zijnde de jeugdreclassering) het advies voor plaatsing in de KV, en is er overleg tussen 3RO en de KV in plaats van tussen de RvdK en de KV. Bij meerderjarige jongeren wordt dan informatie opgehaald uit de adviesbrieven van 3RO. De RvdK heeft bij meerderjarige jongeren geen rol in het toelidingsproces.

Plaatsingscriteria KV

In de programmaboord VOM van 10 maart jl. zijn de in- en uitstroomcriteria voor de doelgroepen die in een Kleinschalige Voorziening (KV) geplaatst kunnen worden vastgesteld. Daarbij zijn de criteria voor jeugdigen die vanuit de JJI naar de KV uitstromen nieuw.

Voor alle KV's gelden dezelfde plaatsingscriteria voor eerste instroom en voor jongeren die vanuit JJI/FCJ naar een KV worden overgeplaatst. Ten slotte zijn de criteria opgenomen die gebruikt worden om jongeren over te plaatsen van een KV naar een JJI/FCJ. Er zijn vaststaande harde criteria en criteria ter overweging om te hanteren voor plaatsing. Voor de zachte criteria geldt dat wanneer sprake is van (één of meer) indicaties, deze worden afgewogen. Het gaat hier dan om een beschermende factor, die kan bijdragen aan een plaatsing in de KV. De contra-indicaties binnen de zachte criteria duiden op risicofactoren. De risicofactoren kunnen leiden tot een afwijzing voor een plaatsing in een KV.

De geformuleerde criteria vormen de huidige werkwijze en zijn een startpunt voor 2020. Na 6 maanden en 12 maanden zal geëvalueerd worden hoe de nu opgestelde criteria in praktijk werken. Indien nodig kan er nog bijgesteld worden.

Vanaf april 2020 wordt het werkproces uitgewerkt voor plaatsing van jongeren van de JJI/FCJ naar een KV en zal de impact op de organisatie inzichtelijk worden gemaakt. We zullen starten met het toepassen van de criteria op casusniveau op papier en daarmee oefenen. Dat leidt tot profielschetsen. Pas daarna zal overgegaan worden tot daadwerkelijke plaatsing van jongeren uit de JJI naar de KV. Dit geeft ruimte om in de tussentijd afspraken te maken over hoe om te gaan met een aantal praktische zaken.

Er zullen geen plekken in de KV gereserveerd worden voor bepaalde doelgroepen. Vanuit het oogpunt van zowel maatwerk toe kunnen passen als flexibiliteit in capaciteit is plaats reservering geen optie. Uiteraard is het niet de bedoeling dat een KV een wachtplaats wordt voor jongeren uit de JJI die naar een vervolgplek moeten gaan.

A. KV voor preventief gehechten + uitzitten kort strafrestant

Onderstaand overzicht bevat de bestaande lijst met criteria voor de instroom van preventief gehechte jongeren in de KV.

(Contra-)indicatie criteria eerste instroom in KV (preventief gehechten)

Indicatie criteria ter overweging	
<ul style="list-style-type: none"> Motivatie Beschermende factoren (dagbesteding/ hulpverlening) ASR jongere is ontvankelijk voor pedagogische insteek Afkomstig uit de regio (reistijd richtlijn maximaal een uur vanaf school, werk of dagbesteding) 	
Contra-indicaties (vaststaand)	Contra-indicaties (ter overweging)
<ul style="list-style-type: none"> Vluchtgevaar (o.b.v. risicotaxatie) Onderzoeksbelang (mededaders, beperkingen) Nabijheid slachtoffer Potentieel maatschappelijke onrust Mediagevoeligheid Zorgproblematiek: ernstige verslavingsproblematiek/suïcidaliteit en/of noodzaak tot klinische observatie. 	<ul style="list-style-type: none"> Zwaardere delicten Meerdere keren in KV verbleven Delictgeschiedenis IQ lager dan 70

B. KV voor uitstromers vanuit JJI/FCJ

Dit overzicht bevat de criteria voor de doelgroep die vanuit de JJI/FCJ uitstroomt naar een KV. Indien er sprake is van één van de vaststaande contra-indicaties wordt er niet naar de KV overgeplaatst³.

(Contra-)indicatie criteria instroom in KV vanuit JJI (uitstroom laatste fase) en uitzitten strafrestant

Vaststaande indicaties	Indicaties ter overweging
<ul style="list-style-type: none"> • Heeft positief lokaal netwerk of dat is op korte termijn te realiseren • Einddatum afloop titel is bekend dus er is een inschatting van de verblijfsduur • Vervolgplek na KV is bekend en geregeld. • STP is geregeld vanuit JJI • Succesvol verloftraject doorlopen: iemand heeft hiermee aangetoond een lager beveiligingsniveau aan te kunnen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Is gemotiveerd • Beschermende factoren (dagbesteding/ hulpverlening) • ASR jongere ontvankelijk voor pedagogische insteek • Afkomstig uit de regio (reistijd richtlijn maximaal een uur³ vanaf school, werk of dagbesteding)
Contra-indicaties (vaststaand)	Contra-indicaties (ter overweging)
<ul style="list-style-type: none"> • Vluchtgevaar (obv recente risicotaxatie) • Nabijheid slachtoffer • Maatschappelijke onrust in buurt • Mediagevoeligheid op het moment van plaatsing • Nog steeds ernstige zorgproblematiek: ernstige verslavingsproblematiek/ suicidaliteit en/of noodzaak tot klinische observatie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eerder onttrokken uit de KV • IQ lager dan 70 • Strafrestant langer dan 3 maanden

C. Terugplaatsingscriteria van KV naar JJI/FCJ

Dit overzicht bevat de indicaties voor gevallen waarin het noodzakelijk wordt geacht een jongere die in een KV verblijft terug te plaatsen naar een JJI/FCJ.

Criteria uitstroom (terug-)plaatsing naar JJI

Vaststaande indicaties	Indicaties ter overweging
<ul style="list-style-type: none"> • Voortdurend problematisch middelengebruik • Geweld • Plegen delict • Onttrekken aan insluiting op kamer 	<ul style="list-style-type: none"> • Herselectie <ul style="list-style-type: none"> o Strafrestant te hoog o Botst met groep • Incidenten (zoals aangegeven in Melding Bijzonder Voorval)

³ Het criterium van max. 1 uur reistijd tot school, werk of dagbesteding is geen hard criterium omdat het per jongere en per regio verschilt wat haalbaar is. In de regio's Noord en Zuid is een langere reistijd gebruikelijker. Ook vanuit randgemeenten kan de reistijd iets langer zijn dan een uur.

Dit informatieblad is een publicatie van:
 Dienst Justitiële Inrichtingen
 Postbus 30132
 2500 GC Den Haag

Aan dit informatieblad kunnen geen rechten worden ontleend. DJI aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten in dit informatieblad.

© Dienst Justitiële Inrichtingen, juni 2020